

Een pleidooi voor genderneutraal speelgoed

Weg met de roze dictatuur

Zie ginds komt de stoomboot! De Sint is in aantocht en we zullen het geweten hebben. De speelgoedfolders vallen weer bij bosjes op de deurmat en hier in huis loopt zo'n mannetje rond dat daar heel blij mee is. Mijn zoon van drie doet niets liever dan door de catalogussen bladeren en watertanden bij elk item dat voor zijn verlanglijstje in aanmerking komt. En ik moet het hem nageven, hij is erg breeddenkend in z'n keuze: een piratenboot, een poppenwagen, een knalroze *my little pony*, een purperen hulahoop, een bouwvakkershelm... Hij duidt ze allemaal met evenveel gretigheid aan. Of wacht, breeddenkend is het verkeerde woord. Laat ik het op onbevange houden. Want iedereen weet dat speelgoedfabrikanten jongetjes van drie proberen te verleiden met allerhande speeltjes in blauw en stoere legerkleuren, terwijl het roze van de pagina's met meisjesspullen drupt. Nog nooit was kinderspeelgoed zo stereotiep als vandaag. Ik dacht dat we de jaren '50 toch allang achter ons had-

den gelaten, maar een uitstapje naar de eerste de beste speelgoedwinkel flitst je naar een andere tijd. Een tijd waar mannen blijkbaar geen vinger uitsteken in het huishouden en waar vrouwen geen kaas gegeten hebben van alles waar ook maar enig technisch vernuft bij komt kijken. Kijk in de jongensrayon: auto's, ballen, bouwkits, technics... De meisjesafdeling wordt bevolkt door prinsessen in poppenhuisjes. Verder vind je er vooral make-up, mini-huishoudapparaten en keukenspullen. Alles uiteraard in wollig roze, fuchsia of paarse pastelkleuren.

Die kleurencodes 'meisjes/roze' en 'jongens/blauw' pikken kinderen heel snel op. De voorbije zomer kregen we onverwacht het bewijs toen we op vakantie gingen watertrappelen met die zoon van ons. Hij mocht de pedalo kiezen en pikte er zonder verpinken de 'groene krokodil' uit. Zodra we te water werden gelaten, riep hij: 'Kom, vlug achter het meisje aan!' We hadden geen idee waar hij het over had, maar zijn vinger bleef vastberaden in de richting van de enige andere pedalo op het water wijzen: een roze dolfin. Die bleek bij nader inzien ingepalmd door een felbebaarde papa met zijn zoon en twee dochters. Maar in het hoofd van onze jongen was het idee 'roze-dus-die-boot-moet-een-meisje-zijn' blijkbaar al ingeprent. Niet dat hij er persoonlijk veel graten in ziet: paars is zijn lievelingskleur en in de schoenenwinkel vindt hij de witte laarsjes 'met blinkers' de allermooiste, omdat zijn nichtjes – die hij hoog in het vaandel draagt – ook met dat bling-bling schoeisel door het leven huppelen. Maar het is niet denkbeeldig dat die roze-blauwe wereld later zijn verwachtingspatronen gaat beïnvloeden: speelgoed heeft immers een voorbereidende leerfunctie.

Al in de jaren '70 stelden onderzoekers vast dat poppenspelende meisjes vooral emotie en taal ontwikkelden, terwijl jongensspeelgoed de technische en motorische vaardigheden aanscherpte. Toen werden nog 'universele' speeltjes voor

jongens én meisjes in de markt gezet. In vrolijk geel, groen en rood. Maar gaandeweg trokken speelgoedfabrikanten de scheidingslijn steeds scherper en raakten beide seksen van elkaar verwijderd. Studies bewijzen dat typisch meisjespeelgoed van nu minder uitdagend en minder divers is dan jongensspullen. En dan vragen we ons af hoe het komt dat zoveel meisjes op school moeite hebben met wiskunde en wetenschappen terwijl jongens achterop hinken als het op taal en menswetenschappen aankomt. Maar wat leren kinderen met het speelgoed dat we hun aanreiken? Dat de ene helft van de samenleving alleen maar goed is in verzorgen, mooi zijn en het huishouden doen; bij voorkeur in een prinsessenjurk. En dat de andere helft stoere technuten zijn. Van hokjesdenken gesproken! Bij ons thuis vallen die hokjes wel mee: de zoon speelt ontzettend graag met z'n brandweerauto, maar evengoed bakt hij elke avond een pizza in z'n keukentje en doet hij z'n pop "Bobje" in bad. En als hij straks een poppenwagen vraagt aan de Sint en er op staat om die elke dag mee te nemen naar school? Geen probleem, maar ik zie de scheve blikken al onderweg. De goegemeente vindt het nog altijd lastig als de rollen door elkaar worden gehaald.

Maar mogen kinderen dan niet kiezen waarmee ze spelen? Pikken ze niet net dat speelgoed uit dat hen interesseert? Dat hen prikkelt en stimuleert, waarmee ze creatief kunnen zijn en hun fantasie de vrije loop kunnen laten. Waarom zou je een kind dan bepaalde speeltjes ontzeggen omdat het toevallig een jongen of een meisje is? Gelukkig gaan er steeds meer stemmen op om de segregatie te doorbreken. In Zweden kwam een genderneutrale speelgoedfolder uit: meisjes met een boommachine, jongens aan de strijplank. Pas als je het ziet, besef je hoe vanzelfsprekend je het andere beeld bent gaan vinden. De actie 'Vrij Spel, kinderen kiezen wel' gaat zelfs nog een stapje verder: die stimuleert speelgoedwinkels om hun koopwaar anders te presenteren. Niet langer 'voor jongens' en 'voor meisjes', maar per thema of per leeftijd. Er zijn immers zoveel andere categorieën mogelijk die kinde-

ren niet beperken in hun vrije keuze van speelgoed. Dat er biologische en hormonale verschillen zijn tussen meisjes en jongens, willen de vrouwenorganisaties die de actie op touw zetten niet ontkennen. 'Maar spelen is meer dan ontspanning, het gaat ook over vaardigheden opbouwen. En het is jammer dat de helft van de bevolking vooral sociale vaardigheden kan ontwikkelen en de andere helft vooral motorische. Wat kinderen van jongs af leren, vertaalt zich later vaak ook in hun studiekeuze. Dus moeten kinderen zich op alle vlakken kunnen ontplooiën, speelgoed moet hun daar alle kansen toe bieden.'

Dus lieve Sint, laat maar komen die poppenwagen. Wie weet, monteert die zoon van ons er over een paar weken nog een stel racewielen onder... <

Meer lezen en kijken

- Foto's van de genderneutrale speelgoedcatalogus van Top Toy vind je op twentytwowords.com/swedish-toy-catalog-goes-gender-neutral-11-pictures
- 'Vrij spel, kinderen kiezen wel' is een actie van het Vrouwen Overleg Komitee, Femma, Vrouwenraad, VIVA-SVV, Ella en çavaria. Lees meer op www.facebook.com/VrijSpelKinderenKiezenWel In het Verenigd Koninkrijk loopt met 'Let Toys Be Toys – for Girls and Boys' een gelijkaardige actie: www.facebook.com/lettoysbetoys
- Lees hoe Lego begin jaren '80 nog een 'universele' bouwkit was en nu met aparte lijnen op jongens en meisjes mikt: charliemag.be/wereld/lego
- GoldieBlox steekt de draak met de prinsessenwereld en brengt wetenschapskits voor meisjes op de markt: youtu.be/IIGyVa5Xftw

